APRIL 1985

archipel

ital: ela

aar ver

ekse, de

architect

uwkund

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen; — 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*

architect' (architekt) (<Gr.), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem. die de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoering daarvan het toezicht houdt.

Oostende, 5 april '85

Beste,

- "Er is geen vak waarin zoveel gepraat en gezwetst wordt als de architektuur" zegt Firmin Mees in het bijgaand intervieuw.
"Architekten spreken met gespleten tongen en seinen elkaar raadselformules toe" schrijft Gerrit Komrij, auteur van het boos essay "Het boze oog".
Om in die architekturale Toren van Babel wat klaarder te zien, nodigde ARCHIPEL Firmin Mees uit ir.-architekt en assistent aan de R.U.G. om te spreken over ARCHITEKTUURIDEOLOGIEN, STUDIE EN KRITIEK DER GRONDBEGINSELEN. (Een onderwerp waarover hij onlangs doctoreerde).
Die voordracht gaat door op dinsdag 16 april om 20 uur in de COMEDIE, Gieterijstraat te Roeselare. Zie kaartje.

- Vrij te houden : zaterdag 4 mei e.k. architektuurtrip naar Brussel :
  - KONINKLIJKE SERRES LAKEN
  - TENTOONSTELLING BELG. WEDEROPBOUW 1914.
  - KRUIDTUINCOMPLEX

  afspraak volgt,samen met gegevens ivm de ARCHIPELreis.

- De ARCHIPELreis was oorspronkelijk gepland voor het weekend van 16-17-18 mei. Op dit "pauselijk" weekend bleek het echter onmodelijk nog een bus te bemachtigen, zodat de ARCHIPELreis noodgedwongen uitgesteld wordt. (Eventueel het weekend erop).
Inlichtingen en inschrijvingsgegevens volgen.

Hartelijk,

Marc Felix

IR. ARCHITEKT FIRMIN MEES

ARCHITEKTUURIDEOLOGIEEN

STUDIE EN KRITIEK DER GRONDBEGINSELEN.

DINSDAG 16 APRIL '85 OM 20 UUR

COMEDIE
GIETERY STRAAT
ROESELARE

*Mees: **architekten die monumenten bouwen voor zichzelf, dat vind ik verschrikkelijk.** (foto Pol Bolsius)*

Wat denken bouwers en welke vorm krijgt dat?

„Architekt kan van Bokrijk veel leren"

Van onze verslaggever

GENT — De grote aula van de Technische Hogeschool in Delft, eventjes geleden. Uit de handen van de in een plechtige toga gehulde rector magnificus ontvangt ingenieur-architekt Firmin Mees, assistent aan de fakulteit Toegepaste Wetenschappen van de Gentse Rijksuniversiteit, het diploma van doctor in de technische wetenschappen. Die fel begeerde graad wordt hem toegekend na de verdediging van een proefschrift over „Architektuurideologieën, Studie en Kritiek der Grondbeginselen".

Drie niveaus

Waarom Mees jaren terug aan een doctoraat is begonnen?

„Omdat ik daartoe aangezet werd door mijn professoren Charles Vermeersch en Jakob Kint. Ik wilde in elk geval werken over een onderwerp dat niet-technisch was. Wat mij boeide was de manier waarop mensen die met architektuur bezig zijn denken, evenals de manier waarop dat denken dan resulteert in een vorm. Voor zo'n onderwerp moest ik naar Zürich of naar Delft. Zürich stelde problemen van familiale aard. Het werd dus Delft. Bij professor Herman Hertzberger, een wereldautoriteit op het vlak van het architektonische denken."

Wat was de basisdoelstelling van je werk?

„Er is geen vak waarin zoveel gepraat en gezwetst wordt als de architektuur. Eerder dan nog maar eens een stilistische analyse te maken van gebouwen wilde ik achterhalen wie in deze chaos van ideeën en ideologieën zinvolle dingen te vertellen heeft. In het denken over architektuur onderscheid ik drie niveaus. Ideologieën die zich uitsluitend richten op het zuivere vakgebied, definieer ik als ideologieën van de eerste orde. Wanneer ze bovendien de mens als individu in hun ideeënrijkdom betrekken, noem ik ze ideologieën van de tweede orde. Ten slotte is er de derde orde. Zij inkorporeert de maatschappij in haar denken en brengt ideeën en visies voort met betrekking tot „de gebouwde omgeving"

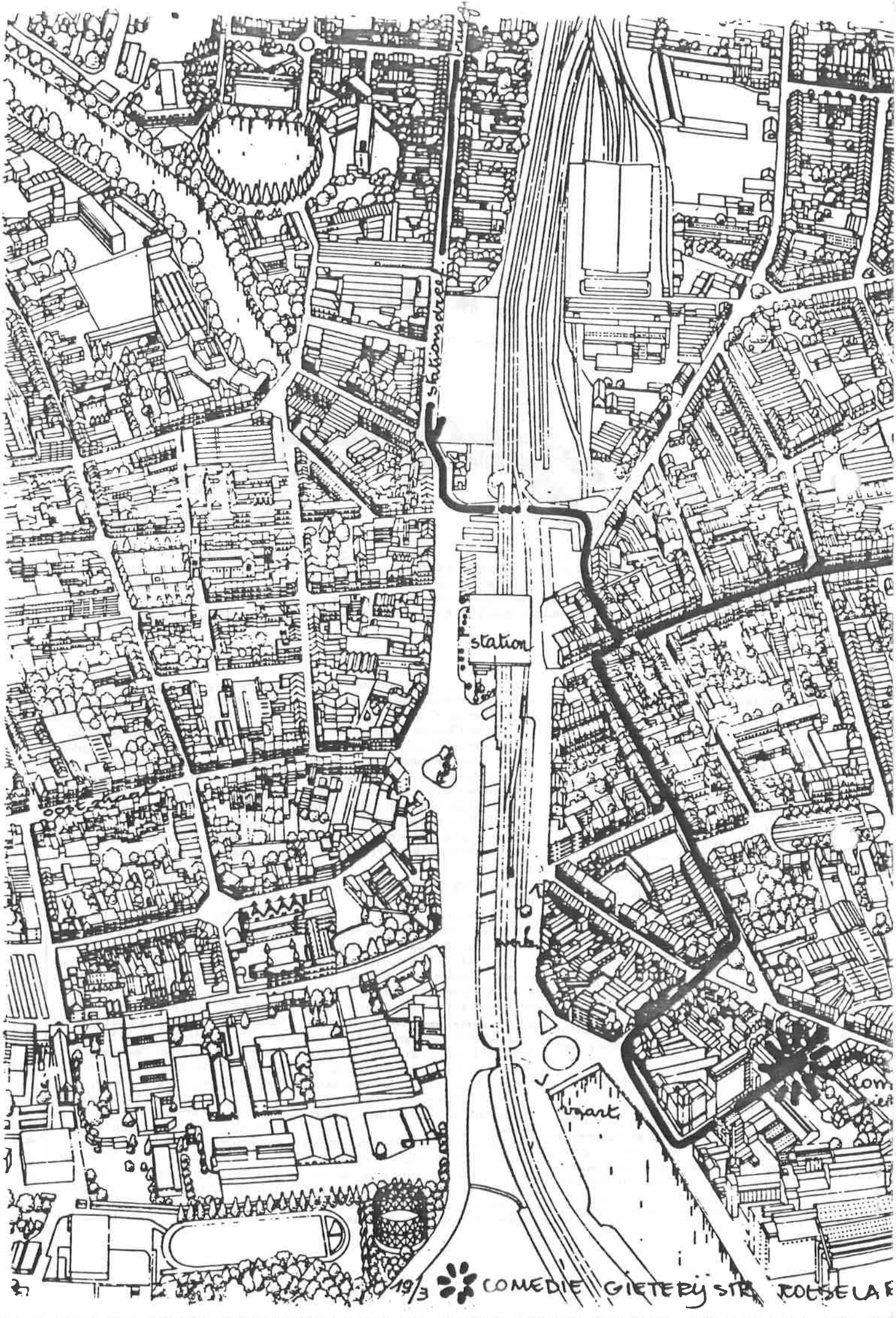
Een voorbeeld van een ideologie van de eerste orde?

„De Oostenrijker Adolf Loos, die omstreeks de eeuwwisseling in zijn verhandeling „Ornament und Verbrechen" elke vorm van dekoratie afwijst op grond van zijn inzicht dat enkel primitieve volkeren gebruik maken van dekoratie (tatoeages) op zichzelf en op hun gebruiksvoorwerpen. Naarmate het kulturele peil van een volk stijgt, verdwijnt geleidelijk elke vorm van ornament. M.a.w. aan de graad van afwezigheid van ornament kan men de graad van kulturele ontwikkeling van een gemeenschap afleiden.

„Zulk transponerend denken mist elke grond en bewijst dat architektuur voor vele grote architekten te maken heeft met een emotionele benadering van een vormelijk probleem dat dan naderhand meestal via rationele (of pseudo-rationele) verklaringen ondersteund wordt. De ware motivatie voor Loos' radikale puristische stellingname moet m.i. worden gezocht in zijn grondige afkeer voor de frustrerende architektuurstijlen van de 19de eeuw, waar de ene dekoratie, onder de mom van artistiek liberalisme, de andere verving, maar geen essentiële verandering teweeg bracht. Konklusie: kwalitatieve eerste-orde-architektuur groeit uit de emotioneel-intuïtieve eerder dan uit de rationele rijkdom van de vormgever."

Architektuur omvat toch meer dan alleen het funktionele, konstruktieve en formele aspekt. Ze is ér voor en door de mens.

„Dat is precies wat ik de tweede-orde-ideologie noem. Zij legt zich toe op de relaties die tussen mens en architektonisch objekt bestaan. Architektuur speelt een grote rol als drager van een betekenis. In „Towards a Non-Oppressive Environment" (1972) toont Alexander Tzonis aan dat zowel de architekt in de middeleeuwen als zijn konfrater in de renaissance van de gedachte doordrongen was dat elk bouwsel tot stand moest komen volgens de regels van een „goddelijk model", dat volgens Augustinus „besloten en verborgen ligt in de geheime schoot van de natuur". Het architektonische objekt krijgt daardoor het sta-

station straat
station
vaart
19/3
COMEDIE
GIETERIJSTR.
ROUSSELAR